# Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė. Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2010/31/ES dėl pastatų energinio naudingumo

*(COM(2016) 765 final – 2016/0381 (COD))*

(2017/C 246/08)

Pranešėja: **Baiba MILTOVIČA**

Bendrapranešėjė: **Isabel CAÑO AGUILAR**

| | |
|---|---|
| Konsultavimasis | Europos Parlamentas, 2016 12 12 |
| | Europos Sąjungos Taryba, 2016 12 21 |
| Teisinis pagrindas | Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 194 straipsnio 2 dalis |
| Atsakingas skyrius | Transporto, energetikos, infrastruktūros ir informacinės visuomenės skyrius |
| Priimta skyriuje | 2017 4 11 |
| Priimta plenarinėje sesijoje | 2017 4 26 |
| Plenarinės sesijos Nr. | 525 |
| Balsavimo rezultatai (už/prieš/susilaikė) | 157/0/1 |

## 1. **Išvados ir rekomendacijos**

1.1. Šia siūloma direktyva tobulinami ir plečiami ankstesni teisėkūros veiksmai, kuriais siekta didesnio energijos vartojimo pastatuose efektyvumo. Ar ši direktyva veiksminga, bus sprendžiama pagal tai, kiek ja bus padedama siekti pagrindinių energetikos sąjungos tikslų, bet direktyvoje daug dėmesio skiriama fizinei aplinkai, taigi esminiu reikia laikyti ir jos indėlį siekiant socialinių bei ekonomikos tikslų (visų pirma tai būtų energijos nepritekliaus mažinimas, būsto įperkamumo išsaugojimas ir galimybė mažinti energijos sąnaudas).

1.2. EESRK prioritetu laiko būtinybę užtikrinti, kad direktyvoje būtų daugiau konkrečių pasiūlymų energijos nepritekliaus problemai spręsti. Joje turėtų būti pateikta aiškesnių patarimų dėl pageidautino nacionalinių energijos nepritekliaus apibrėžčių turinio, orientacinė apibrėžtis, kuria remiantis būtų galima vertinti nacionalinių planų metodų išsamumą, ir nustatytas konsultacijų teikimas bei priemonių koordinavimas, kurį vykdytų pagal vieno langelio principą veikianti nepriklausoma, į vartotojus orientuota agentūra ar agentūra.

1.3. EESRK mano, kad valstybės narės savo nacionaliniais planais turės siekti platesnio masto tikslų, apibrėžtų alternatyviame III variante (kaip nurodyta prie Europos Komisijos pasiūlymo pridedamoje poveikio analizėje), kartu laikydamosi II varianto teisėkūros požiūrio, kuriuo grindžiami direktyvoje pateikti pakeitimai. Tai bus reikalinga siekiant sukurti ilgalaikį planą, kuriuo vadovaujantis būtų galima pasiekti didelio užmojo Paryžiaus tikslą.

1.4. Rekomenduojama šia direktyva remti nacionalines pastatų renovavimo strategijas nustatant reikalavimą pasiūlyti sektorių tikslų ir orientacinę metodiką pokyčiams vertinti. Be to, griežtose gairėse reikėtų užtikrinti minimalų energijos vartojimo efektyvumo lygį renovuojant viešuosius ir komercinius pastatus.

1.5. Rengiant direktyvą nepasinaudota galimybe skatinti ekologinę hipoteką, su atsinaujinančiąja energija siejamas centralizuoto šildymo sistemas, energijos kaupimo gyvenamuosiuose pastatuose ir komerciniais tikslais priemones, pažangesnes įrengėjams ir renovuotojams skirto mokymo sistemas, taip pat kitas technines, finansines ir mokesčių priemones, kuriomis būtų remiamas efektyvesnis energijos vartojimas pastatuose. Nors tokios priemonės remiamos kituose dokumentuose, šioje direktyvoje siūlomą mažo masto požiūrį būtų galima pateisinti, tik jei jis skatintų lankstumą ir plataus užmojo veiksmus. EESRK primygtinai ragina Komisiją atidžiai stebėti direktyvos įgyvendinimą ir veiksmingumą ir būti pasirengusiai greitai veikti prireikus panaudoti atnaujinimo ir peržiūros priemones, numatytas valdymo reglamente.

1.6. Reikėtų imtis papildomų priemonių skatinti energinio naudingumo sertifikatams naudojamų skaičiavimo metodų palyginamumą valstybėse narėse, nes taip būtų lengviau palyginti energinio naudingumo sertifikatus.

1.7. Reikėtų pasiūlyti daugiau būdų, kaip skatinti privačius ir savivaldybėms nepriklausančius socialinius žemės nuomotojus investuoti į senesnę nuosavybę.

1.8. Nepakankamai konkretus pasiūlymas dėl pažangumo rodiklio turi apimti pastato naudotojų galimybę ne tik įvertinti energijos vartojimo efektyvumą, bet ir kontroliuoti bei palengvinti jų pačių atsinaujinančiosios energijos gamybą ir vartojimą bei sumažinti energijos sąskaitas.

1.9. EESRK visų pirma ragina Komisiją pripažinti vietos valdžios institucijų gebėjimą skatinti ir koordinuoti energijos vartojimo efektyvumo programas ir atkreipia dėmesį į augantį Merų pakto potencialą šioje srityje.

1.10. EESRK pabrėžia būtinybę skatinti pastatų statybą ir renovaciją; tai yra sektorius, kuriame MVĮ suteikia 83 % darbo vietų. (OECD: *Small Businesses, Job Creation and Growth*).

1.11. EESRK atkreipia dėmesį į tai, kad be inovacijų nebus įmanoma padidinti pastatų energinio naudingumo. ES praranda lyderio pozicijas, susijusias su mažaanglėmis technologijomis, ir šiuo metu šiame sektoriuje turi mažiau nei 15 % darbo vietų. Reikėtų dėti pastangų mokymo srityje siekiant įgūdžius pritaikyti prie šių labai aukštos kvalifikacijos reikalaujančių sektorių.

1.12. Pažangiojo išmaniųjų pastatų finansavimo iniciatyva ir jos taikymo sritis, susieta su J. C. Junckerio plano užmojais, yra teigiamas žingsnis, kurį Komitetas vertina palankiai.

## 2. **Įžanga**

2.1. Direktyva yra dokumentų rinkinio „Švari energija visiems europiečiams“, kuriuo siekiama suteikti tikrosios vertės energetikos sąjungai ir didinti informuotumą bei supratimą, kad perėjimas prie švarios energijos yra ateities augimo sektorius. Pastatams sunaudojama 40 % visos energijos ES. Tiek naujų, tiek rekonstruojamų pastatų energinio naudingumo srityje daroma nemaža pažanga. Iš dalies ją skatino penkiolika metų trunkanti ES lygmens teisėkūros intervencija, tačiau vis dar yra nemažai galimybių pagerinti efektyvumą ir daryti kitokį visuomenei naudingą poveikį.

2.2. Nors daroma techninė pažanga, esama reikiamų pagrindžiamųjų duomenų ir naudojamos viešosios lėšos, kurių galima gauti įgyvendinant finansines priemones, dabartinio pastatų ūkio padėtis labai nepagerėjo – 75 % ES pastatų energija tebevartojama neefektyviai.

2.3. Skubių veiksmų reikia imtis ir dėl klimato kaitos poveikio pasaulyje bei būtinybės konsoliduoti Europos energetikos politiką, bet tam tikros esminės ir sudėtingos problemos tebėra neišspręstos ir būtų galima tikėtis didesnės pažangos. Nesiėmus tokių veiksmų bus labai sunku pasiekti 2030 ir 2050 m. klimato ir energetikos srities tikslus. Yra galimybių pastatuose suvartojamą energiją sumažinti 5–6 %, o išmetamą $CO_2$ kiekį – apie 5 % Tačiau akivaizdu, kad procesą reikia spartinti, nes dabar kasmet renovuojama ar pagerinama tik 0,4–1,2 % pastatų ūkio.

2.4. Šia direktyva iš dalies keičiama ankstesnė 2010 m. ta pačia tema priimta direktyva, o ja nauja redakcija buvo išdėstyta 2002 m. direktyva. 2002 m. direktyva buvo gerokai pakeista 2010 m. naujai išdėstyta direktyva. Visų pirma joje pripažinta, kad vis svarbiau tampa fizinėje aplinkoje efektyviau vartoti energiją, taip pat tai, kad efektyviau vartojant energiją padedama siekti politikos tikslų, atsižvelgta į tai, kad jau pasiekta techninių žinių pažanga, tam tikri dalykai pakoreguoti atsižvelgus į praktinę aštuonerių metų patirtį ir pabrėžta, kad labai svarbu suderinti ir pagerinti valstybių narių požiūrį į problemas.

2.5. Šioje siūlomoje peržiūroje laikomasi panašaus požiūrio, nors šis pasiūlymas daug trumpesnis nei ankstesnė direktyva. Šiame pasiūlyme visų pirma numatyta integruoti ilgalaikes pastatų renovacijos strategijas, taikyti pažangiąsias technologijas ir paprastinti esamas taisykles. Jame atsižvelgiama į nuodugnų 2010 m. direktyvos vertinimą ir išsamų tolesnių veiksmų galimų krypčių vertinimą. Didelio poveikio variantas – III variantas – buvo atmestas iš esmės dėl trumpalaikių sąnaudų, poveikio subsidiarumui ir politinių realijų ir pasirinktas siauresnio užmojo tikslų II variantas.

2.6. Tačiau visi suinteresuotieji subjektai pageidauja pasiekti plataus užmojo patobulinimų. Šis sektorius suteikia 18 mln. tiesioginių darbo vietų ir sudaro maždaug 9 % ES BVP; iššūkis yra suderinti įperkamumą ir gyvenamųjų namų ir komercinių pastatų rinkų poreikius su socialiniais ir klimato tikslais.

3. **Svarbiausios Komisijos pasiūlymo nuostatos**

3.1. Direktyvą sudaro tam tikri pakeitimai, kuriais sustiprintos dabartinės Direktyvos 2010/31/ES nuostatos ir supaprastinti tam tikri aspektai. Pagrindiniai dalykai yra šie:

— išplėsta techninių pastato sistemų apibrėžtis ir į ją įtraukti pažangiosios statybos technologijos aspektai, taip pat reikalavimas užtikrinti elektromobilumo infrastruktūrą.

— Į šią direktyvą perkeltos 2012 m. Energijos vartojimo efektyvumo direktyvos nuostatos dėl ilgalaikių nacionalinių renovacijos strategijų.

— Iš valstybių narių reikalaujama pateikti veiksmų planą su aiškiais etapais ir priemonėmis, kuriuo būtų siekiama įgyvendinti ilgojo laikotarpio 2050 m. tikslą panaikinti nacionalinio pastatų ūkio priklausomybę nuo iškastinio kuro, apibrėžiant iki 2030 m. įgyvendintinus konkrečius etapus. Tai taip pat padės spręsti energijos nepritekliaus problemą.

— Investicijos skatinamos valstybėms narėms teikiant galimybių projektus jungti ir mažinti riziką, taip pat teikiant galimybių viešuoju finansavimu papildyti privačiojo sektoriaus finansavimą ir imtis tų susirūpinimą keliančių sričių, kurių nesiimama rinkoje.

— Valstybės narės gali reikalauti užtikrinti, kad negyvenamuosiuose pastatuose būtų įrengtos pastatų automatinio veikimo ir kontrolės sistemos.

— Valstybės narės gali reikalauti užtikrinti, kad gyvenamuosiuose pastatuose su centralizuota technine pastato sistema būtų įrengta nuolatinės elektroninės stebėsenos funkcija ir efektyvi kontrolės funkcija, padedanti užtikrinti optimalią energijos gamybą, skirstymą ir naudojimą.

— Valstybės narės parengia priemones, būtinas siekiant reguliariai tikrinti oro kondicionavimo sistemų prieinamas dalis negyvenamuosiuose ir gyvenamuosiuose pastatuose su centralizuota technine pastato sistema.

— Valstybės narės visų pirma teikia pastatų savininkams ar nuomininkams informaciją apie energinio naudingumo sertifikatus, jų paskirtį ir tikslus, ekonomiškai efektyvius būdus didinti pastato energinį naudingumą.

— Siekiama užtikrinti, kad daugelyje naujų ir renovuojamų pastatų būtų privaloma įdiegti elektra varomų transporto priemonių įkrovimo įrangą (arba atlikti parengiamuosius kabelių klojimo darbus).

— Techninės pastato sistemos pakeitimai turi būti registruojami, vertinami ir prireikus pateikiami susipažinti.

— Siūloma parengti pažangumo rodiklį ir juo papildyti esamą informaciją apie energijos vartojimo pastate efektyvumą.

— Konkrečiai susietos esamos finansinės priemonės, skirtos pastatų renovacijai, ir pasiekto energijos vartojimo efektyvumo laipsnis.

4. **Bendrosios ir konkrečios pastabos**

4.1. EESRK palankiai vertina tai, kad ir toliau skiriamas dėmesys energijos vartojimo pastatuose efektyvumui, bet yra itin susirūpinęs tuo, kad nepakankamai sprendžiama energijos nepritekliaus problema, Komiteto nurodyta ankstesnėse nuomonėse ([1]) ir apskritai plačiai pripažįstama kaip viena pagrindinių socialinių problemų.

4.2. Reikalingas platesnis ir didesnio užmojo požiūris. ES jau nustačius išmetamųjų teršalų mažinimo ir energijos vartojimo efektyvumo tikslus ir 2016 m. spalio mėn. įsigaliojus didelių siekių Paryžiaus susitarimui, reikia ryžtingesnių veiksmų, nes tai, kad praeityje nepakankamai laikytasi ankstesnių pasiūlymų, reiškia, jog energijos vartojimo pastatuose efektyvumas tebėra sudėtinga sritis.

4.3. Komitetui kyla tam tikrų abejonių dėl to, kad (kaip nurodyta poveikio vertinime) šio teisės akto, kuriuo iš dalies keičiamas kitas teisės aktas, pagrindu pasirinktas II variantas. Nors pagal III variantą reikėtų imtis tam tikrų privalomų veiksmų, iš esmės viršijančių optimalumo sąnaudas – tai pozicija, kuriai EESRK negali pritarti –, akivaizdu, jog siekiant sukurti ilgalaikį planą, kuriuo remiantis būtų galima pasiekti didelio užmojo Paryžiaus tikslo, gali prireikti daug ryžtingesnio III varianto, pagal kurį būtų daromas 2–3 kartus didesnis poveikis klimatui, efektyvumui ir socialiniams tikslams. Todėl valstybės narės savo nacionaliniais planais turės siekti platesnio masto tikslų, apibrėžtų alternatyviame III variante (kaip nurodyta prie Europos Komisijos pasiūlymo pridedamoje poveikio analizėje), kartu laikydamosi II varianto teisėkūros požiūrio.

4.4. Naujausia valstybių narių pastatų renovavimo strategijų analizė iš esmės yra teigiama (2016 m. JRC. *Valstybių narių pastatų renovavimo strategijų vertinimo apibendrinamoji ataskaita*). Šią sritį apima Energijos vartojimo efektyvumo direktyva; tačiau šiuo metu nėra bendrų standartų, kas yra „renovacija“. Būtų naudinga į pastatų energinio naudingumo direktyvą įtraukti reikalavimą siūlyti konkrečius sektorių tikslus ir nustatyti orientacinę pažangos vertinimo metodiką bei ribą, nuo kurios galima gauti paramą renovacijai. Siekiant šių tikslų reikėtų nustatyti griežtas gaires, kad renovuojant viešuosius ir komercinius pastatus, būtų užtikrinamas tam tikro būtino lygio energijos vartojimo efektyvumas.

4.5. Direktyva išplečiami reikalavimai, susiję su nacionaline energinio naudingumo sertifikatų duomenų baze, bet būtų naudinga ir ES lygmens vieša duomenų bazė, kurioje būtų anonimiškai pateikti nacionaliniai duomenys apie nacionalines renovacijos strategijas ir kuri galėtų būti susieta su reglamente dėl energetikos sąjungos valdymo siūloma e. ataskaitų platforma. Taigi direktyvoje turėtų būti kategoriškų rekomendacijų dėl skaičiavimo metodų palyginimo, o tada būtų lengviau palyginti ir energinio naudingumo sertifikatus.

4.6. Nors nėra priežasčių, dėl kurių ši sritis neturėtų būti įtraukta į nacionalinius planus, direktyvoje nesiūloma jokių kitų būdų, kuriais būtų galima skatinti privataus ir su savivaldybe nesusijusio socialinio būsto savininkus investuoti į senesnių pastatų renovaciją. Kai nuomininkai energijos sąskaitas apmoka tiesiogiai, būsto savininkai dažnai neįžvelgia jokios nekomercinės energijos naudojimo pastatuose efektyvumo didinimo naudos sau. Kai kuriose šalyse nuomojamo būsto sektorius sudaro didžiulę gyvenamojo ploto dalį. Pastatų energinis naudingumas taip pat daro didelę įtaką būsto įperkamumui ir energijos nepritekliaus mažinimui, todėl labai svarbu, kad būtų finansinių priemonių renovacijai remti. Dauguma savivaldybių, būsto savininkų asociacijų ir pačių savininkų turi teisę gauti paskolą daugiabučių namų energiniam naudingumui didinti. Vis dėlto daugeliui kliudo draudžiamas finansavimas ir sutarčių sąlygos bei galimybė gauti paskolą.

([1]) OL C 341, 2013 11 21, p. 21; OL C 424, 2014 11 26, p. 64; OL C 82, 2016 3 3, p. 22; OL C 34, 2017 2 2, p. 78.

4.7. Šioje direktyvoje reikėtų paremti ekologinės hipotekos skatinimo priemonę. Taip pat svarbu palengvinti nedidelio masto geriausią patirtį atitinkančių renovacijos ir energinio efektyvumo didinimo programų grupavimą į didesnes sistemas, kad būtų galima taikyti finansavimo paketus.

4.8. 2016 m.šildymo ir vėsinimo strategijoje (COM(2016) 51 final) ypatingas dėmesys skiriamas naudai, kurios bus gauta iš renovacijos ir centrinio šildymo sistemų pakeitimo dėl atsinaujinančiųjų išteklių energijos. Centralizuotas šildymas ir miesto sprendimai paprastai laikomi pastatų sistemos infrastruktūros sudedamąja dalimi, todėl šioje direktyvoje turėtų būti aiškiai nurodytas konkretus raginimas tai atspindėti miesto planavime.

4.9. Reikėtų atkreipti dėmesį, kad klimato ir energetikos srities tikslai yra susiję su mažaanglės energijos technologijomis ir tvaresniais pastatais, turinčiais atitikti energijos vartojimo efektyvumo tikslus. Šie vis labiau priklauso nuo bazinių didelio poveikio technologijų, susijusių su pažangiosiomis medžiagomis (spalvotaisiais metalais, plienu, stiklu, plastiku ir pan.), ir be inovacijų nebus įmanoma padidinti pastatų energinio naudingumo. Apie 5 % dabar gaminamų pažangiųjų medžiagų naudojama taikant mažaanglės energijos technologijas ir tvaresniuose pastatuose, o šios rinkos sparčiai vystomos.

4.10. Taigi ES praranda mažaanglės energijos technologijų lyderės poziciją, ir dabar šiame sektoriuje darbo vietų yra mažiau kaip 15 % (apie 1,1 mln. tiesioginių ir netiesioginių darbo vietų). Su didėjančia pasauline konkurencija ES susiduria ir šioms technologijoms reikalingų pažangiųjų medžiagų srityje, o nesuteikus tinkamo technologijų vystymo postūmio ir rinkos traukos politikos, inovacijos ir gamyba iš ES bus perkeliama į kitas šalis. Taip pat nederėtų pamiršti naujų įgūdžių, reikalingų šiems aukštos kvalifikacijos reikalaujantiems sektoriams, ugdymo.

4.11. EESRK pritaria elektromobilumo diegimui siekiant platesniu mastu mažinti ekonomikos priklausomybę nuo iškastinio kuro, tačiau abejoja, ar reikalingas toks išsamumas ir tokių priemonių poveikis būstui ir verslo įperkamumui bei valdžios institucijų pasirinkimo laisvei siekiant elektromobilumo. Dar viena aiškinamajame memorandume paminėta svarbi ir papildoma sritis – energijos kaupimas – direktyvoje išsamiau neaptariama, nors greičiausiai tai bus sparčiai plėtojama ir įperkama technologija.

4.12. Panašiai, decentralizuotai atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybai akivaizdžiai augant, atsiranda galimybių prie dujų tinklo neprijungtuose pastatuose diegti energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones ir pradėti šildymui ir vėsinimui naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją. Tai turėtų būti konkrečiai skatinama.

4.13. Pakeitimai, susiję su įsipareigojimu statyti išmaniuosius pastatus (viešuosius, komercinius ir gyvenamuosius), palyginti nedideli, juos reikėtų konkretizuoti ir išplėsti.

4.14. Pasiūlymas nustatyti pažangumo rodiklį, pagal kurį būtų vertinamos galimybės pastate naudoti informacines ir komunikacines technologijas ir elektronines sistemas, padedančias optimizuoti eksploatavimą ir sąveikauti su energijos tinklu, turėtų būti išplėstas, bet pats principas vertinamas palankiai. Tikslas turėtų būti parengti skaidrų, prasmingą rodiklį, kuriuo būtų didinama energinio naudingumo sertifikatų vertė, bet nenustatoma pernelyg didelės naštos, susijusios su duomenų rinkimu ir analize. Toks rodiklis turi nurodyti pastato naudotojų galimybę ne tik įvertinti energijos vartojimo efektyvumą, bet ir kontroliuoti bei palengvinti jų pačių atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybą ir vartojimą bei sumažinti energijos sąskaitas.

4.15. Energijos nepriteklius nurodomas kaip problema, spręstina nustatant aiškius etapus, pagal kuriuos būtų galima vertinti pastangų, kad pastatuose nebebūtų naudojama iškastinių išteklių energijos, pažangą. Tačiau direktyvoje nenustatyta politikos sistema, kuria būtų palaikomas pačiam energijos nepritekliui – viena iš jo priežasčių yra gyvenamieji pastatai, kuriuose energija vartojama neefektyviai, – taikomo ekonominio efektyvumo principo plėtojimas. EESRK mano, kad tai galėtų būti nustatoma šioje direktyvoje, ir siūlo įtraukti siūlomą naują pakeitimų šia tema, susijusių su atitinkamais 2012 m. direktyvos straipsniais, rinkinį. Taip būtų remiami siūlomo reglamento dėl energetikos sąjungos valdymo reikalavimai, kad valstybės narės įvertintų ir patikslintų kovos su energijos nepritekliumi politiką, priemones ir veiksmus.

4.16. Todėl EESRK rekomenduoja, kad direktyvoje būtų siūlomi kriterijai, ką įtraukti į orientacinę energijos nepritekliaus apibrėžtį, ir siūlo savo orientacinę apibrėžtį. Valstybėms narėms nebereikėtų tvirtinti vidaus tikslų, bet būtų nustatytas kriterijus, kuriuo remiantis būtų reikalaujama teikti nacionalinius energetikos ir klimato srities veiksmų planus. Remdamosi tokia apibrėžtimi keletas šalių galėjo įvertinti kovos su energijos nepritekliumi pažangą arba jos nebuvimą, bet EESRK pripažįsta, kad, problemai esant tokiai daugiapusei, gali prireikti pirmenybę teikti konkretiems nacionaliniams veiksniams.

4.17. Galiausiai EESRK ragina valstybes nares taikyti visiškai suderintą požiūrį į energijos nepriteklių, įskaitant ne tik efektyviai energiją naudojančių pastatų, bet ir finansinių priemonių (įskaitant socialinius tarifus ir skurdo mažinimo būdus), vartotojų konsultavimo tiekėjo ir tarifų pasirinkimo klausimais ir informacijos apie paprastus energijos taupymo veiksmus vaidmens supratimą ir užtikrinamą efektyvumą. Siekiant maksimaliai padidinti efektyvumą ir veiksmingumą itin svarbu, kad pagal vieno langelio principą veikianti nepriklausoma, į vartotojus orientuota agentūra ar agentūra teiktų konsultacijas ir koordinuotų priemones.

4.18. Iš įvairių nepriklausomų tyrimų ir Komisijos ataskaitų matyti, kad valstybės narės Direktyvos dėl pastatų energinio naudingumo reikalavimus įgyvendina skirtingu tempu ir nevienodai veiksmingai. Problemos yra šios:

— Perkėlimo į nacionalinę teisę ir aiškinimo problemos – jas Komisija tebesprendžia vykdymo užtikrinimo priemonėmis. Reikia, kad kelios valstybės narės labiau pripažintų, jog energijos vartojimo pastatuose efektyvumas labai svarbus siekiant energetikos ir klimato srities tikslų ir vykdant įsipareigojimą įgyvendinti nacionalines renovacijos strategijas. EESRK Energetikos generalinį direktoratą ragintų ir toliau atidžiai stebėti įgyvendinimą bei skubiai pradėti pažeidimo tyrimo procedūras.

— Energinio naudingumo sertifikatų kokybė ir palyginamumas. Vertėtų konkrečiai suderinti ES reikalavimus, taikomus kvalifikuotiems ekspertams ir atestuotojams, ir įtraukti energinio naudingumo sertifikatų kokybės patikrinimus. Be to, būtų naudinga rengti energinio naudingumo sertifikatus, kuriuose būtų pateikta daugiau techninės informacijos ir rekomendacijų, ką būtų galima tobulinti.

— EESRK atkreipia dėmesį į tai, kad direktyvoje nurodytas metodas finansines paskatas susieti su energinio naudingumo sertifikatais leidžia atlikti tik finansinių paskatų *a posteriori* mokėjimus, nes mokėjimai priklauso nuo „prieš“ ir „po“ energinio naudingumo sertifikatų palyginimo. Tai nenaudinga energijos vartojimo efektyvumo požiūriu, nes nuo subsidijų priklausanti renovacija nevyks, jeigu savininkas nebus tikras, kad subsidijas gaus prieš renovaciją.

— Naudojimasis Europos struktūriniais ir investicijų fondais ir visų pirma sanglaudos politikos fondais. Naudojant Europos regioninės plėtros fondo lėšas, minimalus finansavimo procentas bus skiriamas perėjimui prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos visuose sektoriuose, tačiau labai skiriasi, kaip valstybės narės visas šias lėšas naudoja energijos vartojimo pastatuose efektyvumui didinti. Esama neabejotinų aiškinamųjų rekomendacijų, bet būtina labiau skatinti naudoti tokias lėšas.

— Reikiamo techninio mokymo, susijusio su pastatų renovacija, rėmimas, visų pirma remiant MVĮ, nes jos sudaro daugiau kaip 90 % Europos statybos įmonių.

4.19. Komitetas atkreipia dėmesį, kad tikimasi, jog 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu Europos struktūriniams ir investicijų (ESI) fondams ir ypač sanglaudos politikos fondams teks svarbus vaidmuo, susijęs su pastatų atnaujinimu ir statymu. Dabar reikia įveikti daug kliūčių, o dažniausios kliūtys yra ribotos galimybės gauti finansavimą, didžiulės išankstinės sąnaudos, palyginti ilgas grąžos laikotarpis, didesnė suvokiama kredito rizika, susijusi su tvariomis energetikos investicijomis, tai, kad nuosavybės savininkų prioritetai nesutampa, ir kt. (Europos Komisija: *Techninės gairės – Su energija susijusios pastatų renovacijos finansavimas sanglaudos politikos lėšomis*). Pažangiojo išmaniųjų pastatų finansavimo iniciatyva yra teigiamas žingsnis siekiant išspręsti keletą šių problemų ir yra galimybių remtis J. C. Junckerio plano užmojais siekiant paskatinti daugiau investuoti į šią sritį.

4.20. Taigi, siekiant užtikrinti, kad įgyvendinant programas teikiamų išteklių poveikis būtų didžiausias ir pasiekta daugiau nei valstybių narių lygmeniu nustatyti minimalūs reikalavimai (pvz., energinio naudingumo reikalavimai, energijos auditas ir kt.), labai svarbu nustatyti tinkamus vietos valdžios prioritetus ir atsakomybę, be to, finansavimas turėtų didėti didėjant užmojams.

4.21. Šiuo klausimu EESRK visų pirma atkreipia dėmesį į Merų pakto teikiamas galimybes. Dabar Paktą yra pasirašę daugiau kaip 7 000 savivaldybių, o Paktą pasirašančios šalys, patvirtindamos tvarios energetikos veiksmų planus, įsipareigoja imtis būtinų energijos vartojimo efektyvumo didinimo ir atsinaujinančiosios energijos skatinimo priemonių. Miestų – juose yra dauguma mūsų fizinės aplinkos – telkimas yra vietos iniciatyva, turinti visuotinį poveikį.

4.22. Šiems direktyvos ketinimams plačiai pritarė dauguma suinteresuotųjų subjektų statybų pramonės sektoriuje ir gyvenamųjų ir komercinių pastatų savininkų bei nuomininkų atstovai. Tačiau siekiant daryti dar didesnę pažangą energinio naudingumo srityje reikės noro bendradarbiauti, dialogo ir konstruktyvaus dalyvavimo.

2017 m. balandžio 26 d., Briuselis

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto pirmininkas*
Georges DASSIS